311297

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 23 декабрь сешанба.
Сотувда эркин нархда. № 258 (1775)

ЎЗБЕКИСТОН — РОССИЯ: ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

22 декабрь куни Россия Федерацияси Ҳукумати Раиси Виктор Черномирдин амалий ташриф билан Ўзбекистонга келди. Пойтахт аэропортида юксак мартабали меҳмонни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов кутиб олди.

Дўрмон қароргоҳида икки мамлакат расмий делегацияларининг музокаралари бўлиб ўтди. Музокараларда асосий эътибор Ўзбекистон билан Россия ўртасида шу пайтгача имзоланган ҳужжатларнинг ҳаётга татбиқ этилиш жараёни, мамлакатларимиз ўртасидаги ҳудудлараро, савдо-иқтисодий алоқаларни рағбатлантириш учун зарур чора-тадбирлар кўриш, сармояларни ҳимоялаш, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш бўйича илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш масалаларига қаратилди.

— Аввало, таъкидлаш жоизки, кейинги даврда Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик алоқалари тобора кенгайиб бормоқда, — деди Ислом Каримов. — Шу вақтгача имзоланган ўзаро ҳужжатлардан келиб чиқиб айтиш мумкинки, айни вақтда Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш учун мустаҳкам ҳуқуқий асос яратилган. Мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро товар алмашув ҳажмининг тобора ўсиб бораётганининг муҳим сабабларидан бири ҳам шунда.

Дарҳақиқат, 1996 йилда Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳажми 1,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этган бўлса, жорий йилнинг дастлабки тўққиз ойида эса бу рақам 1,4 миллиард долларга етди.

Мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг айни вақтдаги аҳволи ва истиқболи ҳақида гапирар экан, унинг бош йўналиши ўзаро тенг манфаатлар асосида иш юритиш эканини алоҳида таъкидлади. Шунингдек, Ислом Каримов икки давлат ўртасидаги ҳамкорликни нафақат ҳукуматлар даражасида, балки вилоятлар миқёсида ҳам ривожлантириш муҳим аҳамиятга эга эканини айтди.

Музокараларда Ўзбекистон билан Россия ўртасида самолётсозлик, электр ва техника жиҳозлари, автомобилсозлик, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик самарали амалга оширилаётгани қайд этилди.

Айни вақтда Ўзбекистонда Россия билан ҳамкорликда барпо этилган икки юздан зиёд қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Таъкидлаш керакки, ҳозир россиялик ишбилармонлар Ўзбекистон автомобил саноатига айниқса катта қизиқиш билан қараётир. Тез орада Россияда "ЎзДЭУавто" машиналарини сотиш марказини очиш режалаштирилмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасида ҳудудлараро ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш, улар ўртасида бевосита алоқаларни йўлга қўйиш борасида ҳам сезиларли натижалар қўлга киритилмоқда. Дарвоқе, хўжалик юритувчи субъектлараро бундай алоқаларни кенгайтириш мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг муҳим йўналишларидан биридир. Музокараларда томонлар ушбу масалалар юзасидан ўз нуқтаи назарларини баён қилдилар.

Россия Федерацияси Ҳукумати Раиси Виктор Черномирдин музокаралар кун тартибидан жой олган масалалар мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга эканини таъкидлади.

— Кўп йиллик иқтисодий алоқаларнинг айни вақтда янгича тамойиллар асосида шаклланиб бораётгани бугун ўзаро ҳамкорликнинг барча соҳаларида яққол кўзга ташланаётир, — деди жумладан В. Черномирдин. — Мазкур ташрифимиз Россия Президенти Борис Ельциннинг 1998 йил баҳорида Ўзбекистонга қилажак сафари олдидан ўтаётгани унинг амалий аҳамиятини янада оширади.

Музокараларда минтақавий хавфсизлик, жиноятчиликка қарши кураш, шунингдек, Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларни янада кенгайтириш учун зарур чора-тадбирлар билан боғлиқ масалалар юзасидан фикрлар алмашилди.

Музокаралар сўнггида ўзаро қўшма ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ва Россия Федерацияси Ҳукумати ўртасида сармояларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоялаш тўғрисидаги, шунингдек, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш бўйича илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги Битимлар имзоланди. Уларни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Россия Федерацияси Ҳукумати Раиси Виктор Черномирдин имзоладилар. Шунингдек, ўзаро савдо-иқтисодий, илм-фан ва бошқа соҳаларга оид ҳужжатлар имзоланди.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда музокаралар кун тартибига киритилган масалалар юзасидан тўла келишувга эришилгани қайд этилди.

Матбуот конференциясида журналистларни қизиқтирган асосий масала Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги ҳамкорликнинг бугунги аҳволи ва истиқболи хусусида бўлди. Икки мамлакат корхоналари ўртасидаги ҳамкорликнинг қандай ривожланаётгани ҳақидаги саволга жавоб қайтарар экан, Ислом Каримов жумладан шундай деди:

— Россия ишбилармонларининг Ўзбекистон бозорида ёки ўзбекистонлик тадбиркорларнинг Россия бозорида иштирок этиши ҳар икки томон учун ҳам фойдалидир. Айни вақтда Ўзбекистонда бевосита Россия сармоядорлари билан ҳамкорликда тузилган 33 та қўшма корхона мавжуд. Россияда эса 55 та Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Лекин бу ҳар икки мамлакат салоҳиятидан келиб чиқиб қараганда жуда кам. Зеро, бугунги дунёда иқтисодий ҳамкорлик натижалари, аввало, ким қайси бозорда иштирок этаётганига боғлиқдир. Шу маънода, мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш икки томонга ҳам бирдек наф келтириши табиий.

Виктор Черномирдин асосий макроэкономик кўрсаткичлар бўйича Ўзбекистонда Россияга нисбатан кўпроқ натижалар қўлга киритилаётганини алоҳида таъкидлади.

— Бугун биз Ўзбекистоннинг Россия бозоридаги ўрни, ўз навбатида Россиянинг Ўзбекистон бозоридаги иштироки мамлакатларимиз учун қанчалик муҳим аҳамиятга эга эканини жуда яхши тушунамиз, — деди В. Черномирдин. — Шу боис барча соҳалардаги ўзаро муносабатларимиз бугунги кун талаблари даражасида бўлмоғи лозим.

Россия Федерацияси Ҳукумати Раиси Виктор Черномирдиннинг мамлакатимизга амалий ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА)

СУРАТДА: музокаралар пайти.
А. ТЎРАЕВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

Илгари хабар қилинганидек, 1997 йил 25 декабрь куни Тошкентда биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўнинчи сессияси ўз ишини бошлайди. Таркиб топган анъанага кўра сессияга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича депутатлар ишчи гуруҳи ташкил этилган бўлиб, уни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. А. Шодиева бошқармоқда.

22 декабрь куни Олий Мажлисда депутатлар ишчи гуруҳининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. У Олий Мажлиснинг бўлажак сессияси аҳамиятини чуқур тушуниш ва алоҳида тантанавор руҳда ўтди. Зеро, мамлакатимиз тарихида биринчи марта Ўзбекистон Республикаси қонун чиқарувчи олий органининг депутатлари 25 декабрь куни янги ва улар учун махсус қурилган парламент биносида тўпланадилар. Бу эса Олий Мажлиснинг мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўрни ва аҳамияти ортиб бораётганидан, умумэътироф этган демократия меъёрларига кўра ҳокимият бўғинлари аниқ ажратиб қўйилганидан яққол далолат беради. Маълумки, ривожланган демократия мамлакатларида ҳокимиятнинг турли бўғинлари вакиллари алоҳида биноларда иш олиб борадилар. Бизнинг депутатларимиз ҳам шундай

(Давоми 2-бетда).

РЕСПУБЛИКА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

УЛГУРЖИ БОЗОРЛАР МУАММОЛАРИ

Вазирлар Маҳкамасида хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг мажлиси бўлди. Мажлис ишида вазирликлар ва идораларнинг, давлат мулк қўмитаси ҳудудий бошқармаларининг, республика бозор инфратузилмаси муассасаларининг раҳбарлари иштирок этди.

Улгуржи бозорлар фаолияти масалалари ҳамда тадбиркорликни янада ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш учун уларнинг фаолиятини такомиллаштириш чоралари муҳокама қилинди. Мажлисни Бош вазир ўринбосари, Давлат мулк қўмитасининг раиси В.Чжен бошқарди.

Республикамизда яхлит улгуржи бозорлар тизимини барпо этиш учун ҳуқуқий асослар тайёрланди, ташкилий шарт-шароитлар яратилди, дейилди муҳокама чоғида. Ўзбекистонда улгуржи бозорларни шакллантириш концепцияси амалга оширилмоқда, биржа савдоси ва улгуржи савдони ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилашнинг илғор усулларидан фойдаланилмоқда. Меъёрий ва услубий ҳужжатларни тайёрлашда Давлат мулк қўмитаси, Фан ва техника давлат қўмитаси, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Товар ишлаб

(Давоми 2-бетда).

ҲУКУМАТЛАРАРО КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

22 декабрь куни пойтахтдаги "Интерконтинентал" меҳмонхонасининг Амир Темур залида Ўзбекистон Республикаси билан Россия Федерацияси ўртасида иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссиянинг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисни Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Бахтиёр Ҳамидов очди.

Таъкидлаш керакки, иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссиянинг мазкур иккинчи мажлисида муҳокама этилган масалалар ҳар икки томон учун ҳам муҳим аҳамиятга молик. Мажлис кун тартибига қўйилган масалалар юзасидан кечган қизғин мунозаралар, ўртага ташланган аниқ ва амалий таклифлар ҳам ана шундан далолат беради.

Мажлисда иштирок этган Россия Ҳукумати раисининг ўринбосари Валерий Серов иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссия доирасида амалга оширилаётган ҳамкорлик муносабатларини янада кенгайтириш муҳим аҳамиятга эга эканини таъкидлади.

Ўзбекистон билан Россия ўртасида иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссия мажлисида мазкур комиссиянинг 1997 йил март ойида бўлиб ўтган биринчи мажлисида имзоланган Протоколнинг амалий жараёни, Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги савдо-иқтисодий, шунингдек, саноат соҳасидаги ҳамкорликни рағбатлантириш бўйича ўзаро келишган ҳолда чора-тадбирлар кўриш, мамлакатларимиз ўртасидаги ҳудудлараро ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш, Ўзбекистондан Россияга пахта толаси сотишни мунтазам йўлга қўйишни таъминлаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Мажлис ниҳоясида Тошкент шаҳри ва Саратов вилояти ўртасидаги ҳамкорлик бўйича шартномага қўшимча Битим, "Ўзбекистон ҳаво йўллари" Миллий авиакомпанияси билан Россиянинг "Трансаэро" авиакомпанияси ўртасида альянс таъсис этиш тўғрисидаги Битим имзоланди. Ҳужжатларни Ўзбекистон томондан Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва "Ўзбекистон ҳаво йўллари" Миллий авиакомпанияси Бош директори вазифасини бажарувчи А. Рўзметов, Россия томондан эса Саратов вилояти губернатори Д. Аяцков ҳамда "Трансаэро" авиакомпанияси президенти А. Плешаков имзолади.

Иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссия мажлисида Ўзбекистон ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э. Ғаниев, ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки бошқаруви раиси Р. Азимов иштирок этди.

Шунингдек, мажлисда Россия Федерациясининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси А. Пацев ҳозир бўлди.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

САВДО СОҲАСИДА МОНОПОЛИЯДАН ЧИҚАРИШНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Савдо соҳасида бозор ислоҳотларини ва монополиядан чиқариш жараёнларини чуқурлаштириш, рақобатни ривожлантириш, истеъмол бозорини тўлдиришда корхоналар ҳамда маҳаллий бошқарув идораларининг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини янада ошириш мақсадида:

1. 1998 йилнинг 1 январидан бошлаб озиқ-овқат маҳсулотлари асосий гуруҳларини фонд йўли билан тақсимлаш тизими бекор қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки:

барча турдаги истеъмол товарларининг улгуржи харидлари мулкчилик шаклларидан қатъи назар, улгуржи ва чакана савдо корхоналари томонидан мустақил равишда, ватанимиз товар ишлаб чиқарувчилари ва маҳсулотни улгуржи етказиб берувчилар билан тўғридан-тўғри шартномалар тузган ҳолда, етказиб берувчиларни, харидорлар ва товарларни эркин танлаш принциплари асосида, шунингдек, биржа ва савдо ярмаркаларида амалга оширилиши лозим;

ватанимиз товар ишлаб чиқарувчиларининг ресурслари билан таъминланмаган истеъмол товарларининг импорт хариди асосан тендерларни мувофиқлаштириш ва ўтказиш республика комиссияси томонидан ташкил қилинадиган тендерларнинг шартларига мувофиқ амалга оширилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг,"Ўзбексавдо" тизимидаги ҳудудий савдо-ишлаб чиқиш концернларининг қуйидаги таклифлари қабул қилинсин:

Ўзбекистон "Савдо" Давлат-акциядорлик уюшмаси ("Ўзбексавдо")ни тугатиш;

Республика "Савдо тараққиёти" бирлашмаси, республика тажриба савдо-ишлаб чиқариш "Савдо нашриёти" бирлашмаси, "Наврўз" савдо ишлаб чиқариш комплекси ва янгидан ташкил этиладиган "Гўшт-сут савдо" Давлат-акциядорлик бирлашмаси негизида Ўзбекистон "Ўзбексавдо" акциядорлик компаниясини ташкил қилиш;

мавжуд ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш концернлари негизида республика (Қорақалпоғистон Республикаси) ва вилоятлар савдо-ишлаб чиқиш акциядорлик "Савдо" компанияларини барпо этиш.

Белгилаб қўйилсинки, ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик "Савдо" компаниялари уларнинг тизимига кирмайдиган савдо ташкилотлари билан, шу жумладан, матлубот кооперацияси тизимидаги савдо ташкилотлари билан фақат шартнома асосларида ҳамкорлик қиладилар.

3. Қуйидагилар "Ўзбексавдо" акциядорлик компаниясининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳамда харид қилиш соҳасида маркетинг тадқиқотларини олиб бориш, фан-техника тараққиёти ютуқларини, савдо-сотиқни такомиллаштириш борасидаги жаҳон тажрибасини тармоққа жорий этиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Солиқ қўмитаси билан биргаликда истеъмол товарларини сотиш қоидаларини ишлаб чиқиш;

"Гўшт-сут савдо" тизимини совутиш хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, совутиш омборларини шартнома асосида "Ўздавзахира" бош бошқармасига, давлат таъминоти муассасаларига, махсус истеъмолчиларга ва ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик "Савдо" компанияларига озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш учун бериш;

савдо иншоотларини лойиҳалаш ва қуришда ягона техникавий сиёсатни юритиш, технологик савдо ускуналарини таъмирлаш, тайёрлашда тармоқ корхоналарига амалий ёрдам кўрсатиш;

савдо соҳасида реклама-ноширлик фаолиятини амалга ошириш.

4. Ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик "Савдо" компаниялари, Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти зиммасига қуйидаги асосий вазифаларни ҳал этиш юклансин:

аҳолининг истеъмол молларига бўлган талаб-эҳтиёжини жуда тўлиқ қондиришда, ватанимиз товар ишлаб чиқарувчиларидан, шу жумладан, биржа ва ярмарка савдо тизими орқали товарларнинг танлов асосидаги улгуржи харидларини ўтказишда мулкчилик шаклларидан қатъи назар савдо корхоналарига, жумладан, матлубот кооперацияси тизимидаги корхоналарга тузилган шартномалар асосида ёрдам бериш;

ўзимизда ишлаб чиқарилаётганлари ички бозор эҳтиёжларини қопламаётган товарларнинг белгиланган тартибда амалга оширилаётган улгуржи импорт харидларини мувофиқлаштириш;

"Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Қонун ва савдо қоидалари савдо корхоналари томонидан бажарилишини таъминлаш;

мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо корхоналарига реклама, товарлар етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузиш ва ишлаб чиқарувчилар билан узоқ муддатли оқилона хўжалик алоқаларини ўрнатиш, техника билан қайта жиҳозлаш, замонавий савдо-технология жараёнларини татбиқ этиш масалаларида шартнома асосида консалтинг хизматлари кўрсатиш.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари;

ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик "Савдо" компаниялари ҳамда Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти зиммаларига юкланган вазифаларни ҳал этишда уларга бутун чоралар билан ёрдам берсинлар;

мулкчилик шаклларидан ва кимга бўйсунишидан қатъи назар, ватанимиз савдо тамғалари қўйилган савдо-ишлаб чиқариш фирмалари, шунингдек, улгуржи-чакана савдо фирмалари тармоғини барпо этиш ва ривожлантиришга кўмаклашсинлар;

ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик "Савдо" компанияларининг, Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти, шунингдек, минтақа ҳудудида ишлаб турган барча саноат ва савдо корхоналарининг истеъмол бозорларини тўлдириш масалаларидаги фаолияти мувофиқлаштирилишини таъминласинлар.

6. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда ушбу Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилсин.

7. "Ўзбекистон Республикаси Савдо вазирлигини Ўзбекистон "Савдо" давлат-акциядорлик уюшмаси ("Ўзбексавдо")га айлантириш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 5 майдаги Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1997 йил 19 декабрь

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўнинчи сессияси 1997 йил 25 декабрь куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси янги биносининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 24 декабрь куни соат 14 дан соат 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси янги биноси мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ДЕПУТАТЛАР ФРАКЦИЯЛАРИ ВА ҲОКИМИЯТ ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИДАН САЙЛАНГАН ДЕПУТАТЛАР БЛОКИ ТАРКИБИГА КИРУВЧИ ОЛИЙ МАЖЛИС ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Халқ демократик партияси фракциясининг йиғилиши 23 декабрь куни соат 17 да ушбу партия Марказий Кенгашининг мажлислар залида ўтказилади. "Адолат" Социал-демократик партияси фракциясининг йиғилиши ҳам шу куни соат 16 да Тошкент давлат юридик институтининг залида ўтказилади.

"Ватан тараққиёти" партиясининг фракцияси 24 декабрь куни соат 11 да ушбу партия Марказий Кенгашининг мажлислар залида йиғилади, шу куни соат 12 да эса Олий Мажлисда ҳокимият вакиллик органларидан сайланган депутатлар блоки ўз мажлисига тўпланади.

ОЛИЙ МАЖЛИСНИНГ X СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ЯНГИ ЙИЛ, ЯНГИ БИНО, ЯНГИ ҚОНУНЛАР

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари, сессияга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича депутатлар ишчи гуруҳи раҳбари Бўритош ШОДИЕВА билан суҳбат

— Ҳурматли Бўритош Аминовна, маълумки Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши қарорига мувофиқ, X сессияга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича депутатлар ишчи гуруҳи тузилган ва унинг раҳбари этиб Сиз тасдиқланган эдингиз. Ҳозирги кунда Олий Мажлис сессиясига киритилаётган масалалар юзасидан тайёргарлик ишлари қандай кетяпти? Ана шулар ҳақида сўзлаб берсангиз...

— Олий Мажлиснинг X сессияси муҳокамасига Ер кодекси лойиҳаси (биринчи ўқишда), Қишлоқ хўжалик корхоналарининг санацияси тўғрисидаги қонун лойиҳаси, Ўзбекистон Республикасининг 1998 йилги Давлат бюджети қонун лойиҳаси, Оила кодекси лойиҳаси (биринчи ўқишда), Оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонун лойиҳаси (иккинчи ўқишда), Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси, Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги Қонун лойиҳаси, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисидаги қонун лойиҳаси (биринчи ўқишда), Божхона кодекси лойиҳаси, Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳалари киритилган. Бундан ташқари сессия кун тартибида Ўзбекистон Республикаси Олий суди таркибига ўзгартишлар киритиш, Ўзбекистон Республикаси Хўжалик суди таркибига ўзгартиш киритиш, бир қатор халқаро аҳамиятга молик дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Шартномаларни ратификация қилиш, конвенцияларга қўшилиш ҳамда кўпгина бошқа масалаларнинг киритилиши ҳам мўлжалланмоқда. Ушбу масалалар айни пайтда Олий Мажлис қўмиталарида турли соҳа вакиллари ҳамда мутахассислар билан ҳамкорликда ишлаб чиқилди. Қонун лойиҳаларини тайёрлашда миллий анъаналар билан бир қаторда хорижий мамлакатлар тажрибаси, халқаро ҳамда фуқаролик ва хўжалик ҳуқуқлари масалалари бўйича экспертларнинг фикр-мулоҳазаларидан ҳам фойдаланилди. Тайёрланган ҳужжатлар жойлардаги депутатларга барвақт етказилди. Сессия кун тартибидаги масалалар айни пайтда партиялар фракциялари ва ҳокимият вакиллик органларидан сайланган депутатлар блоки йиғилишларида ҳам кўриб чиқилмоқда.

— Маълумки, Сиз бошчилик қилаётган ишчи гуруҳи таркибида кичик гуруҳлар ҳам ташкил қилинган эди. Улар зиммасига қандай аниқ вазифалар юклатилган?

— Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўнинчи сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича депутатлар ишчи гуруҳи тўртта кичик гуруҳга бўлинган.

Улар Олий Мажлис

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

кун келишини бир неча ўн йиллар мобайнида кутишган эди. Ниҳоят, бу орзу Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришгани шарофати билан рўёбга чиқди.

Йиғилиш қатнашчилари шундай мураккаб объектни жуда қисқа муддатларда бунёд этиш Президент Ислом Каримов томонидан бу масалага улкан аҳамият берилганлиги, меъморлар ва қурувчиларнинг фидокорона меҳнатлари туфайли амалга ошганлигини таъкидладилар. Янги бино улуғвор иншоот бўлиб, унда ўзбек миллий меъморчилигининг энг яхши анъаналари, халқимизнинг асрлар қаъридан бизгача етиб келган бетакрор санъати намоёндир. Бино энг замонавий электрон техника билан жиҳозланган. Парламент саройи ҳақли равишда кейинги йилларда қадимий ва навқирон Тошкентда бунёд этилган бир қатор улуғвор ва ўзига хос бинолар қаторидан ўрин олиб, барча ҳамюртларимизнинг фахрига айланиши, шак-шубҳасиздир.

Йиғилишда Олий Мажлиснинг ўнинчи сессиясини ташкилий жиҳатдан юксак даражада ўтказиш муҳимлиги таъкидланди. Қонуншуносларнинг иши учун қулай шароитлар яратиш, янги парламент биносидаги мажлислар залини, бошқа хоналарни ўз вақтида тайёрлаш, ташкилий-техник тайёргарликни, сессия қатнашчиларига бошқа хизматлар кўрсатишни ҳам юксак даражада олиб бориш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Чунончи, "Рада-Мажлис" овоз бериш электрон тизимини пухта текшириш, фақат депутатлар учун эмас, балки ҳукумат аъзолари, бошқа таклиф этилган меҳмонлар, дипломатия корпуси, шунингдек, республика ва чет эл оммавий ахборот воситалари вакиллари учун зарур шароитлар яратишнинг муҳимлиги таъкидланди.

Шунингдек, йиғилиш қатнашчилари сессияни ўтказиш даврида депутатларни меҳмонхоналарга жойлаштириш, уларнинг овқатланишини, транспорт хизмати ва бошқа хизмат турлари кўрсатишни ташкил этиш масалаларини муҳокама қилдилар. Олий Мажлиснинг сессияси каби жуда муҳим ижтимоий-сиёсий тадбирни ўтказишда ҳеч қандай майда-чуйда масалалар бўлмаслиги, шунинг учун ҳам тайёргарлик ишларига жалб этилган барча хизматларни қайта-қайта пухта текшириб кўриш лозимлиги таъкидланди.

Сўзга чиққанлар қонунлар лойиҳалари юзасидан депутатлардан тушган ҳамда матбуотда ёритилган мақолаларда билдирилган таклифлар ва фикр-мулоҳазаларни ҳар томонлама чуқур ўрганиш, уларни ўз вақтида умумлаштириб, парламент муҳокамасига киритилаётган ҳужжатларда ҳисобга олиш зарурлиги ҳақида гапирдилар. Бунда сессияга тааллуқли ҳужжатларнинг барча лойиҳалари депутатларга жўнатилганлиги айтиб ўтилди.

Ишчи гуруҳи таркибидаги кичик гуруҳлар раҳбарлари Б. Наимов, Ў. Ҳошимов, И. Кочмарик ва Х. Тошев амалга оширилган ишлар тўғрисида йиғилиш қатнашчиларига ҳисоб бердилар. Улар йиғилганларни сессия бошланишигача қолган вақт мобайнида барча тайёргарлик тадбирлари тўла ниҳоясига етказилади, деб ишонтирдилар.

Депутатлар ишчи гуруҳи йиғилиши қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўнинчи сессиясини муваффақиятли ва самарали ўтказиш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашлари тўғрисида якдиллик билан фикр билдирдилар.

ЯНГИ ЙИЛ, ЯНГИ БИНО, ЯНГИ ҚОНУНЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

сессияси муҳокамасига киритилаётган ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш, сессия материалларини депутатлар ва таклиф этилганларга барвақт топширилишини ташкил этиш, сессия қатнашчилари томонидан билдирилган мулоҳаза ва таклифларни умумлаштиришга доир материалларни тайёрлаш, сессия материалларини таржима қилиш, таҳрир этиш, мажлислар залида синхрон таржимани таъминлаш, оммавий ахборот воситаларида сессия иши билан боғлиқ ахборотлар ҳамда материалларнинг эълон қилинишини ташкил этиш, оммавий ахборот воситалари вакилларини аккредитация қилиш, шунингдек депутатларни меҳмонхоналарга жойлаштириш, уларга транспорт, тиббиёт ва бошқа хил хизматлар кўрсатилишини таъминлаш, Олий Мажлис янги биносини таъмирлаш ва уни ниҳоясига етказишга доир масалалар билан шуғулланишмоқда.

Сессия ўтадиган кун маълум этилиб, ишчи гуруҳи таркиби тасдиқланганидан кейинги давр ичида ишчи гуруҳи ва кичик ишчи гуруҳларининг бир нечта йиғилишлари бўлиб ўтди. Уларда нафақат кичик гуруҳлар раҳбарларининг ахборотлари, балки тегишли республика ташкилотлари раҳбарларининг ҳисоботлари ҳам эшитилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Хулоса қилиб айтганда, ишчи гуруҳи аъзолари сессияни кўнгилдагидек ўтказиш учун барча имкониятлардан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилишди.

— Хабарингиз бор, Президентимиз Конституциямиз қабул қилинган куннинг беш йиллиги муносабати билан ўтказилган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида 1998 йилни Оила йили деб эълон қилди. Оила йилида Оила кодекси лойиҳасининг тайёрланишида рамзий маъно бордек...

— Аввало, шу нарсани фахр-ифтихор билан таъкидлаш лозимки, юртбошимизнинг 1998 йилни Оила йили деб аташ ҳақидаги таклифи республикамизнинг ҳар бир фуқаросига чексиз қувонч бахш этди. Оила авваламбор жамиятнинг асосий пойдеворидир. Мустаҳкам пойдевор эса жамиятнинг барқарорлиги, осойишталиги, давлатнинг келажаги демакдир. Оиланинг муқаддас ва мустаҳкам бўлиши унинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш, оила манфаатларининг ҳуқуқий муҳофазасини таъминлаш, оналик ва болалик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан боғлиқдир.

Сессия кун тартибига биринчи ўқишда киритилаётган Оила кодекси лойиҳаси ҳажм жиҳатидан анча салмоқлидир: у саккиз бўлим, 33 боб, 256 моддадан иборат. Оила кодекси оилани мустаҳкамлаш, оилавий муносабатларда ўзаро ҳурмат, ишонч, ҳамжиҳатлик қарор топиши, баркамол авлодни вояга етишида оила ва жамиятнинг вазифаларини такомиллаштириш, оиланинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини муҳофаза қилиш, эр-хотиннинг мулкий ва шахсий ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги, ота-оналар ҳамда фарзандларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар қатнашадиган оилавий муносабатлардаги ҳуқуқ ва бурчлари акс этган кенг қамровли ҳуқуқий ҳужжатдир.

Оила кодекси лойиҳаси жойларда катта қизиқиш, синчковлик ва диққат-эътибор билан ўрганилмоқда. Бу эса келгуси йилда оиланинг жамият тараққиётидаги аҳамиятини ошириш, иқтисодий, ижтимоий, маънавий ва ҳуқуқий манфаатларини таъминлашда ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади. Кодекс лойиҳасида миллий урф-одат ҳамда анъаналаримиз ҳам ўз ифодасини топган.

— Сессия кун тартибидаги яна қандай қонун лойиҳалари ҳақида гапиришни истар эдингиз?

— Сессия муҳокамасига юқорида қайд этганимиздек, қишлоқ хўжалигига тааллуқли бир қатор қонун лойиҳалари ҳам киритилмоқда. Ер кодекси лойиҳаси, Қишлоқ хўжалик корхоналарининг санацияси тўғрисидаги қонун лойиҳаси, Деҳқон хўжалиги тўғрисидаги Қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги масалалар ана шулар жумласидандир.

Маълумки, мамлакатимизда аграр соҳани ривожлантириш, ерга, мулкка бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш, ерларнинг шўрланиш миқдорини пасайтириш, қишлоқ хўжалигини тўлиқ замонавий техника билан таъминлаш долзарб масалалар сирасига киради. Шу боис қонун лойиҳаларида деҳқон ҳуқуқини ҳимоя қилиш, эркин ишлаш, ердан олинадиган ҳосилдорликни ошириш, етиштирилган маҳсулотдан манфаат кўришнинг ҳуқуқий жиҳатларини таъминлаш каби масалалар асосий қоидалар сифатида белгиланган.

Табиат ва унинг бағридаги барча жонли-жонсиз мавжудотларни асраш бугунги кунда умуминсоний моҳият касб этаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Экологик муаммолар чиндан шундай даражага етдики, у бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятидан том маънодаги интеграцияни талаб қилмоқда. Экология соҳасидаги интеграцияни вужудга келтиришнинг ибтидоси эса муайян мамлакат ёки минтақада уни муҳофаза қилиш ҳамда фойдаланишнинг ҳуқуқий асосини яратиш ва унга қатъий амал қилишдан иборатдир. Сессия кун тартибига киртилган ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонун лойиҳаларининг яратилишини мамлакатимизнинг умуминсоний моҳият томон қўяётган яна бир муҳим қадами сифатида баҳолашни истардим.

Сессия кун тартибига киритилган «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ҳам алоҳида таъкидлаш жоиз. У аввалги сессияда биринчи ўқишда қабул қилинганидан кейин жамоатчилик муҳокамасига тақдим этилди. Лойиҳа матбуот ҳамда жойларда атрофлича муҳокама қилинди. Лойиҳани иккинчи ўқишда тайёрлашда журналистларнинг ҳам кўпдан-кўп таклифлари инобатга олинди. У қабул қилингач, журналистларнинг фаолиятида ҳар жиҳатдан қўл келади, деб умид қиламиз.

— Президентимиз Олий Мажлиснинг IX сессиясидаги нутқларида навбатдаги сессия Олий Мажлиснинг янги биносида ўтиши ҳақида сўз юритган эдилар...

— Тўғри. Парламентимиз, дарҳақиқат, ўз биносига эга бўлди. Буни зўр мамнуният билан таъкидлашни истар эдим. Катта ҳажмда қурилиш ишлари амалга оширилди. Ушбу бино пойтахтимизнинг кўрки, миллий ва замонавий меъморчиликнинг намунасигина бўлиб қолмай, мамлакатимизда бунёд этилган улуғвор бинолар қаторидан ўрин олиб, ҳамюртларимизнинг фахрига айланади деган умиддамиз. Халқ ноиблари бунинг учун энг аввало Президентимиздан миннатдор бўлмоқдалар.

— Рўзномамиз муштарийларига тилакларингиз?

— Мана Янги, 1998 йилга ҳам саноқли кунлар қолди. Фурсатдан фойдаланиб, ҳаммангизни ушбу айём билан чин қалбимдан муборакбод этаман. Келаётган йил Оила йили деб эълон қилинган экан, барча оилаларга сиҳат-саломатлик, тинчлик-тотувлик ҳамроҳ бўлсин. Рўзғорларидан қут-барака аримасин. Иймон-эътиқод доимо ҳамроҳ бўлсин.

«Халқ сўзи» мухбири Исмат ХУДОЁРОВ суҳбатлашди.

УЛГУРЖИ БОЗОРЛАР МУАММОЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

чиқарувчилар ва тадбиркорлар республика палатаси, "Ўзулгуржибиржасавдо", республика товар-хомашё биржаси ва бошқа бозор тузилмалари иштирок этмоқда. Қурилаётган чораларга мувофиқ равишда республикада "Карвон сарой" тусидаги улгуржи қишлоқ хўжалиги бозорлари барпо этилмоқда, чакана улгуржи савдо корхоналари ишлаб турибди, биржа ярмарка савдолари мунтазам ўтказилмоқда.

Бироқ бозор инфратузилмаси бўғинлари ҳозирча маҳсулотларни, айниқса, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сотиш борасидаги фаолиятини етарли даражада мувофиқлаштиргани йўқ, бу ҳол агросаноат мажмуи бўлинмаларининг иши сустлигини кўрсатади, деб таъкидланди мажлисда. Воситачи ташкилотлар имкониятларидан тўла фойдаланилмаяпти, ишда расмиятчиликка, бошқа нуқсонларга йўл қўйилмоқда.

Мажлисда улгуржи савдони самарали ташкил этиш, маҳсулот етиштирувчилар ва ишлаб чиқарувчилар, воситачилар, истеъмолчилар нуқтаи назарларини бир-бирига яқинлаштириш, республикамизда рақобат муҳитини вужудга келтириш ва экспорт салоҳиятини ошириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

(ЎзА)

АБУ ДАБИЛИК ИШБИЛАРМОНЛАР МАМЛАКАТИМИЗДА

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Бирлашган Араб Амирликларининг Абу Даби амирлиги Савдо-саноат палатаси фахрий президенти шайх Султон бин Халифа бин Зоид ал-Наҳаян бошчилигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитасига ташриф буюрди.

Қўмита раисининг ўринбосари М. Мирсоатов меҳмонларга мамлакатимизда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида гапириб берди. Шунингдек, меҳмонлар хорижий сармоялар бўйича Агентлик фаолияти билан ҳам яқиндан танишдилар.

Учрашувда ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

* * *

Шайх Султон бин Халифа бин Зоид ал-Наҳаян раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси раиси А. Йўлдошев билан ҳам учрашди.

Учрашувда икки мамлакат ишбилармонлари ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Абу Дабилик тадбиркорлар "Ўзбекнефтгаз" миллий корпорацияси ҳамда Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкида ҳам музокаралар ўтказдилар.

(ЎзА)

Нурчилар шаҳри — Шириннинг ташкил этилганига 25 йил тўлди. Ҳозир бу ерда 15 минг аҳоли истиқомат қилмоқда. Шаҳарда республика аҳамиятига молик бир неча корхона мавжуд. Сирдарё ГРЭСи, Фарҳод ГЭСи, машинасозлик заводи шулар сирасига киради.

СУРАТЛАРДА: *Сирдарё ГРЭСи ёнилғи узатиш машинисти Роҳатой Ғанибоева ва смена бошлиғи Раъно Мирзохолова; «Сирдарёэнерготаъмир» корхонасининг 5-разрядли электр пайвандчиси Сергей Полуянов; шу корхонанинг мутахассислари (чапдан) А. Давлаченко, М. Ниёзалиев, Е. Рабеков ва М. Маматкаримовлар.*

Қ. АБДУҚУНДУЗОВ олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 23 декабрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	51,99
1 Австрия шиллинги	6,40
1 Англия фунт стерлинги	133,09
10 Бельгия франки	21,75
1 Голландия гульдени	39,78
10 Греция драхмаси	2,84
1 Дания кронаси	11,76
1 БАА дирхами	21,71
1 АҚШ доллари	79,74
1 Миср фунти	23,49
1 Ирландия фунти	116,32
1 Исландия кронаси	1,11
10 Испания песети	5,31
100 Италия лираси	4,57
1 Канада доллари	55,64
1 Хитой юани	9,63
1 Қувайт динори	261,61
100 Ливан фунти	5,24
1 Малайзия ринггити	20,83
1 Германия маркаси	44,82
1 Норвегия кронаси	10,95
1 Польша злотийси	22,83
10 Португалия эскудоси	4,39
1 Сингапур доллари	47,65
1000 Туркия лираси	0,39
1 Финляндия маркаси	14,84
1 Франция франки	13,39
1 Швеция кронаси	10,25
1 Швейцария франки	55,53
1 ЭКЮ	88,63
10 Жанубий Корея вони	0,48
10 Япония иенаси	6,15
1000 Россия рубли	13,41
1 Украина гривнаси	42,06
1000 Беларусь рубли	2,61
1 Эстония кронаси	5,60
1 Латвия лати	135,15
1 Литва лити	19,94
1 Қозоғистон тенгеси	1,06
1 Қирғизистон соми	4,58

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

● *НУҚТАИ НАЗАР*

ТАРИХИЙ ТАМОЙИЛЛАР

Маълум миллат ва элатнинг муайян бир даврда бошқа йирик давлат тасарруфида бўлганлиги ҳақида тарихдан истаганча мисоллар келтириш мумкин. Аммо мустақилликка эришгач, ўз иқтисодий, сиёсий йўлини тополмай, мушкул вазиятга тушиб қолган давлатлар ҳам кўп. Бугунги кунда МДҲдаги баъзи мамлакатларда юз берган аҳвол фикримиз далилидир. Лекин давлатчиликда бир неча минг йиллик тажрибага эга бўлган ўзбек миллати тараққиётнинг ўзига хос йўлини танлади. Бунда баъзиларга ўхшаб, маслаҳат учун «қўшни»никига ёки «катта оғалари»никига чиқмади, аксинча, ўз миллатининг тарихан мужассамлашган азалий тажрибасига таянди.

Мамлакат тараққиётига баҳо беришда аслида 20-30 йиллик давр ҳам қисқалик қилади. Аммо ўтган олти йил мобайнида Ўзбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтишдаги ўзига хос йўли ҳақида жаҳон ҳамжамияти қатъий фикрга келди — уни тан олди.

Хўш, бунга нималар асос бўлди? Ҳаммамизга маълумки, чет эл мутахассислари, сиёсий арбоблар жаҳоншумул воқеликлар сабаб бўлмаса, қатъий хулоса чиқаришмайди. Биз эса, мазкур даврда, биринчидан, амалий соҳада қатор ютуқларни қўлга киритдик, иккинчидан, бозор иқтисодиётига ўтишда назарий дунёқарашимизга эга бўлдик. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, жаҳондаги бошқа қатор нуфузли халқаро ташкилотлар аъзоси сифатида ўз сиёсий мавқеини мустаҳкамлаган Ўзбекистон Ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатларидан фарқли ўлароқ, ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида ҳам пасайиш даражасини тўхтатиб, халқ хўжалигининг устувор тармоқлари бўйича ўсишга эришяпти. Энг муҳими, хомашё базаси, аграр хўжаликдан индустриал иқтисодга шиддат билан ўтиб бормоқда.

Жаҳон ҳамжамияти республикамизнинг иқтисодий соҳада барқарор ривожланиб бораётганлигини тан олган ҳолда, масаланинг бошқа томонига ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Яъни, ўзбек халқининг қанчалик яхши яшаши ҳақидагина эмас, балки унинг янги тафаккури, бозор иқтисодиётини қай тарзда қабул қилаётгани хусусида ҳам жиддий қизиқмоқда. Ва, табиийки, юртимизда рўй бераётган кундалик воқеалар, чоп этилган сиёсий, ижтимоий, иқтисодий мавзулардаги китоблар, матбуот чиқишларини синчковлик билан ўрганиб бормоқда.

Бугун оламшумул ғоялар амалиётда ўз натижаларини бераётганлигини кўрган чет эллик олимлар, иқтисодчилар, сиёсатдонлар унинг бош муаллифи — Президентимизнинг барча йирик асарларини чоп эттирмоқдалар ва ушбу асарлар қўлдан-қўлга ўтиб, ўқувчиларнинг диққат-эътиборини тортмоқда.

Йўлбошчимиз мустақил давлатчилигимизнинг биринчи кунлариданоқ жаҳон ҳамжамиятига **«Ўзбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтишда ўзига хос йўли бор»**, — деб айтган эдилар. Бу йўлнинг асл моҳияти нимада? Аввало, бозор иқтисодиётига ўтишнинг дастлабки босқичида аҳолини ижтимоий ҳимоялашни таъминлаш бош вазифа этиб белгиланди. Ва бу борада меҳнат ресурсларининг 60 фоизидан кўпроғи қишлоқ хўжалиги билан банд бўлган республикада аҳолига суғориладиган майдонлардан томорқа учун бепул ер ажратилиши жуда катта воқеа бўлди. Бунда, албатта, шаҳар аҳолиси ишлаб чиқариш ва савдо билан кун кўриб, ҳаёт мезонини сақлаб қолса, қишлоқ аҳли томорқасини тиклаб, мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларини сотиш эвазига ўзини ҳимоя қилиш мумкинлиги кўзда тутилади. Шунинг учун биз такрор ва такрор таъкидлаймизки, инсон манфаатлари мустақиллигимизнинг асл мақсади ва бош тамойили ҳисобланади. 1997 йил — Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилингани эса бу йўлдаги яна бир муҳим қадамдир.

Умуман, ўтган йиллар мобайнида амалга оширилган қатор тадбирлар, чунончи, бозор иқтисодиётига ўтиш йўлида яратилган жаҳоншумул назарий янгиликлардан бири юртбошимиз томонидан белгилаб берилган ўтиш даври беш тамойилининг амалдаги натижаси, деб билмоқ керак. Бу тамойиллар ўзаро боғлиқликда бўлиб, бир-бирини тўлдириб борадиган узвий жараёндир.

Мазмунан оддий ва содда ифодаланган ушбу тамойиллар аслида халқимизнинг азалий орзулари эди. Кундалик ҳаётда «аввал иқтисод, кейин сиёсат» деб юрардиг-у, лекин асосий дарслик сифатида «Сиёсий иқтисод»ни ўқирдик. Чунки А. Смит, Д. Рикардо, К. Маркс, Ф. Энгельс ва бошқа казо-казоларнинг барчаси иқтисодни сиёсатдан келтириб чиқарганди. Бизнинг мақсадимиз оддий ҳақиқатни таъкидлаш орқали XVII—XX аср иқтисод фани намояндалари назариясининг бирламчи нуқтаси нотўғри қўйилганлигини таъкидлашдир.

Фикримизнинг далили сифатида XIX—XX аср мутафаккирларининг иқтисод соҳасида очган кашфиётларини бугунги кун мезони билан таҳлил этишга ҳаракат қилиб кўрайлик. Масалан, улар қўшимча қиймат назариясида «Товар меҳнат маҳсулидир, қиймат сарфланган меҳнат билан ўлчанади ва қўшимча қиймат эксплуатация натижасида вужудга келади», дейишганди. Лекин бу назария социализм даврида исботланмади. Аксинча, «Қўшимча қиймат соф маҳсулот сифатида намоён бўлиб, у жамиятимизда эксплуатациянинг йўқлиги эвазига халқ фаровонлигига йўналтирилади», деб ўзимизни алдаб келдик.

Аслида ишлаб чиқариш ҳеч қачон фақат ишлаб чиқариш ниятида эмас, балки маълум даромад олиш мақсадида олиб борилади. Акс ҳолда, ҳеч қандай ривожланиш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва янги иш жойларини ташкил этиш мумкин бўлмас эди. Ёки ишлаб чиқаришдан даромад олинмаса, унда ноишлаб чиқариш соҳасини қандай қилиб ушлаб туриш мумкин? Демак, ҳар қандай ишлаб чиқариш, мулкчилик шаклидан қатъи назар, маълум даражада даромад олишга асосланган экан, унда ҳеч қандай эксплуатация даражасини ўлчамасдан, тўғридан-тўғри тақсимлашни йўлга қўя билиш керак эди. Иқтисод ишлаб чиқаришга асосланган экан, у фойда олади. Гап фойдани тақсимлай билишда, демакки, устқурманинг қандай қонунларга асосланганлиги ва кимнинг манфаатларини ҳимоя қилишига боғлиқ.

Хулоса қилиб айтганда, бозор иқтисодиётига ўтиш йўлидаги тарихий тамойилларнинг яна бир жаҳоншумул аҳамияти шуки, бу иқтисодий назарияни сиёсатдан ажратиб ўрганишни бизга дастуруламал қилиб берганидир. Энг муҳими, мазкур тамойиллар ҳеч бир фуқаро манфаатларини четлаб ўтмайди, аксинча, уни ҳимоя қилишга йўналтирилган бўлиб, шу мақсад йўлида изчил амалга оширилмоқда.

Ашур ҚОДИРОВ, иқтисод фанлари доктори.

ОЛИМНИНГ ТАДҚИҚОТЛАРИ

Навоий Давлат кончилик институтида шу олий ўқув юрти конметаллургия факультетининг декани Соиб Абдураҳмонов докторлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Унинг тадқиқотлари қазиб чиқарилаётган рудадан олтин, сурма ва бошқа фойдали элементларни янада самаралироқ ажратиб олишга кўмаклашади.

Шуни таъкидлаш лозимки, илгариги вақтда, мамлакатимиз мустақилликка эришмасдан олдин, фақат Москвадагина бундай жиддий мавзуда диссертация ёқлаш ва фан доктори илмий даражасини олиш мумкин эди.

Ёркин УМАР, ЎзА мухбири.

«ПГС» ФИРМАСИ
ТАКЛИФ ЭТАДИ

Тел.: (3712) 79-14-29, 79-38-54.
"С. Раҳимов" метро бекати.

• БАНК ТИЗИМИ

ФАОЛИЯТИМИЗ МОҲИЯТИ — МИЖОЗЛАР МАНФААТИ

«Мевасабзавотбанк» — республика ихтисослашган акционерлик-тижорат банки бошқарувининг раиси Ислом САЛОМОВ билан мулоқот

— Ислом Тошқозоқович, муштарийларимиз, яъни қишлоқ меҳнаткашларининг аксарияти таҳририятимизга йўллаган мактубларида банк тизими, хусусан, Сиз раҳбарлик қилаётган муассаса ҳақида батафсилроқ маълумот олишларини исташади. Суҳбатимизни, аввало, шу масаланинг дебочасидан бошласак?

— Банкимизнинг номидан ҳам аён: у республикамизда мавжуд мева-сабзавотчиликка ихтисослаштирилган хўжаликлар ва қайта ишлаш корхоналари ишини йўлга қўйиш ҳамда ривожлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 18 августдаги 426-сонли қарори асосида ташкил этилган. Бу ҳужжатда, шунингдек, унинг асосий вазифалари шундай хўжаликлар, корхоналар ва ташкилотларга кредит-ҳисоб-китоб хизмати кўрсатишдан иборат эканлиги белгилаб берилган.

— Ўтган даврда ана шу мақсадга эришиш, белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун жамоа аҳли томонидан қандай ишлар қилинди?

— Таъсисчилар: «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, «Ўзёғмойтамакисаноат» уюшмаси ва Молия вазирлиги банкимизнинг Устав сармоясини 5 миллион сўм миқдорида эълон қилган эди. Ушбу сармоя асосан банк акцияларини сотишдан тушадиган маблағлар ҳисобига шакллантирилишини назарда тутиб, биз ҳозирга қадар уч марта акциялар эмиссиясини амалга оширдик. Натижада Устав сармояси 100 миллион сўмга етди. Бугунги кунда 950 га яқин акциядорларимиз мавжуд бўлиб, жами жамғармамиз 102 миллион сўмни ташкил этмоқда. Бу жорий йил бошидаги кўрсаткичга нисбатан 3 баравар кўпдир. Бундан ташқари, хабарингиз бор, 1997 йил 18 июлда Вазирлар Маҳкамаси яна бир қарор қабул қилди. «Республика мева-сабзавот хўжалигида монополиядан чиқариш ва ихтисослаштиришни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги бу ҳужжат ички ресурслар ҳажмини кўпайтириш, банк имкониятларини кенгайтириш орқали республика мева-сабзавот мажмуига қарашли корхона ва ташкилотларга банк хизмати кўрсатишни такомиллаштиришни кўзда тутади. Унга мувофиқ, 310 миллион сўм миқдорида қўшимча акция чиқариб, уларни босқичма-босқич жойлаштирган ҳолда банкимизнинг Устав сармоясини 410 миллион сўмга кўпайтиришга розилик берилди. Эндиликда эса «Пахтабанк», «Саноатқурилишбанк», «Ғаллабанк» ҳамда Ўзбекистон Республикаси Банклар ассоциацияси ва унинг таркибига кирувчи турли компаниялар ҳам ҳиссадорларимиз сафига қўшилиш истагини билдирмоқдалар. Буларнинг бариси ўз навбатида биз учун зиммамиздаги вазифаларни бажаришга кенгроқ имкониятлар яратади.

— «Мевасабзавотбанк» олдига қўйилган вазифаларнинг ижросини таъминлашда унинг вилоятлардаги филиал ва бўлимларининг ҳам ҳиссаси сезиларли даражада бўлаяптими?

— Албатта. Масалан, республиканинг 10 вилоятида 15 та филиал ва бўлимимиз фаолият кўрсатмоқда. Уларда 3 мингдан зиёд мижозга банк хизмати кўрсатилаётир. Республика резидентларига ва резидентлари бўлмаган шахсларга сўм ҳамда валюта ҳисоб варақларини очиш ва юритиш, барча мижозларга касса хизмати кўрсатиш, турли муддатларга депозитлар ва жамғармалар учун маблағлар қабул қилиш, жисмоний ва юридик шахсларга миллий валютани эркин муомаладаги валюталарга конвертациялаш, лизинг ва факторинг операцияларини амалга ошириш, халқ хўжалиги барча тармоқлари корхоналарини қисқа муддатли ва узоқ муддатли кредитлаш ҳамда уларни бошқа турли шаклларда молиялаш, қимматли қоғозлар операцияларини амалга ошириш, ўз акцияларини муомалага чиқариш, турли акционерлик жамиятларининг ликвид бўлган қимматли қоғозларини харид қилиш ва сотиш, давлат қисқа муддатли облигацияларини «Кимошди» савдоси ва иккиламчи бозорда сотиб олиш ва сотиш, инвесторлар учун ушбу бозорда дилерлик хизмати кўрсатиш, мижозларга валюта, қимматли қоғозлар бозоридаги операциялар бўйича маслаҳатлар бериш шулар сирасига киради.

Айниқса, жорий йилда банкимиз томонидан мижозларга кўрсатиладиган хизмат турлари кенгайиб, сифати яхшиланди. Натижада шу йилнинг ўзида уларнинг сони 370 тага кўпайиб, жами 3370 тага етди.

— Фикрингиздан англашилаяптики, банк фаолияти нафақат бир соҳа хўжаликларига, балки турли тармоқ корхона ва ташкилотларига ҳам хизмат кўрсатишга йўналтирилган. Шундай эмасми?

— Дарҳақиқат, ҳозирги кунда мижозларимизнинг 240 таси қишлоқ хўжалиги корхоналари ва фермер хўжаликлари, 195 таси қурилиш ва саноат корхоналари, 576 таси тайёрлов ва савдо ташкилотлари ҳисобланади. Шу билан бирга, республикамизда кичик тадбиркорлик ва бизнесни қўллаб-қувватлашга қаратилган дастурлар доирасида банкимиз 700 дан ортиқ кичик ва хусусий корхоналарнинг мушкулини ҳам осон қилмоқда.

Бироқ шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, «Мевасабзавотбанк» қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи ва қайта ишловчи корхоналар ривожига кўпроқ эътибор қаратаяпти. Сабаби, биринчидан, бизнинг фаолиятимиз шундай корхоналар билан узвий боғлиқ: уларнинг молиявий аҳволи қанчалик барқарор бўлса, банкимиз равнақи шунчалик тез кўзга ташланади. Иккинчидан, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш — ҳукуматимиз юргизаётган иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларидан биридир.

— Сиз қишлоқ хўжалиги корхоналарини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган қарорларни назарда тутаяпсиз шекилли? Ундай бўлса, айтинг-чи, «Мевасабзавотбанк» тизимидаги бўлимлар бу қарорларни ҳаётга татбиқ этиш йўлида қандай тадбирларни амалга оширмоқдалар?

— Қишлоқ хўжалиги корхоналарининг молиявий аҳволини соғломлаштириш ниятида уларга берилган қарзларнинг 194,1 миллион сўмини қайтариш муддати 2000 йилгача узайтирилди. Айни чоғда ушбу кредитлардан фойдаланганлик учун қўшилган фоизлардан 139,3 миллион сўми тўлиқ узиб юборилиб, 175,2 миллион сўмининг тўлов муддати 2000 йилга кечиктирилди. Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 14 январдаги 25-сонли қарори асосида эса, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи хўжаликларга 11 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредитлар берилди.

— Банк тизимида ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида ўтказилишини таъминлаш, мазкур жараённи тезлаштиришга катта эътибор бериш муҳим аҳамиятга эга. Бу масалаларга ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бугунги кунда банкимизда корхона ва ташкилотлар ўртасида ҳисоб-китоблар ўз вақтида амалга оширилиши учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Хусусан, филиал ва бўлимлардаги вакиллик варақаларида зарур маблағлар етарлича, улар ҳар куни тузиладиган баланслар асосида доимо назорат қилиб борилмоқда.

Ўзаро ҳисоб-китобларни тезлаштириш масаласига келсак, бизда шу мақсадда «Банк операция куни» дастури ишлаб чиқилган. Унга кўра, мижозларнинг манзилидан қатъи назар, маблағлар кунма-кун ўтказилаётир. Бу, албатта, жорий йилда банк ишларини автоматлаштириш бўйича кўзга кўринарли юмушлар бажарилганлигининг самарасидир. Мен нималарни назарда тутаяпман? Электрон ҳисоб-китобларнинг рейсларга асосланган усулга ўтказилгани унинг ишончлилиги ва тезкорлигини орттирди. Бундай замонавий ҳисоб-китоб режасига ўтиш барча бўлим ва филиалларда бир вақтнинг ўзида амалга оширилди. Келес, Қибрай, Зангиота, Ғазалкент ва Оҳангарон бўлимларида эса сўнгги русумдаги электрон алоқа аппаратлари синаб кўрилмоқда. Қолаверса, ҳозир тизимимиз бўйича 140 та компьютер ўрнатилган бўлиб, улар мижозларга хизмат кўрсатишда амалиёт бўлими ходимларига тенги йўқ дастёрлик қилаётирлар. Йил охиригача яна 60 та компьютер сотиб олиш режалаштирилган.

— Сир эмас, бугунги кунда республикамизда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, ҳисоб-китобларни тезлаштиришда корхона ва хўжаликлар ўртасидаги ўзаро қарзларнинг мавжудлиги катта тўсиқ бўлмоқда.

— Фикрингизга қўшиламан. Аммо очиқ айтишим керак: «Мевасабзавотбанк» тизимида бу муаммонинг ечимини топишга ҳам катта эътибор берилмоқда. Дейлик, мижозларимиз билан ҳамкорликда иш олиб борилиши натижасида айни пайтда 1997 йилнинг 1 апрелига нисбатан дебиторлик қарзлари 877 млн. сўмга ва кредиторлик қарзлари 1743 млн. сўмга камайтирилди.

Бу борадаги тадбирлар изчил амалга оширилаётир. Банк ёрдамида мижозлар — ташкилот ва корхоналар ўртасидаги қарзлар аниқланиб, уларни камайтириш учун ўзаро ҳисоб-китоблар ўтказиш чоралари кўрилмоқда. Жумладан, бунинг натижаси ўлароқ, Оҳангарон бўлимида дебиторлик қарзлари 120 млн. сўмга камайтирилди. Шунга ўхшаш ўзгаришларни бошқа бўлимларда ҳам учратиш мумкин. Ҳозирги пайтда эса Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари асосида корхона ва ташкилотларда дебиторлик-кредиторлик қарзларининг ҳолати, уларнинг пайдо бўлиши сабаблари, тўланиш имконияти масалалари юзасидан жойларда текширишлар ўтказилмоқда.

— Ислом Тошқозоқович, банкнинг энг муҳим вазифаларидан яна бири мижозларни молиявий қўллаб-қувватлаш, яъни кредитлаш масаласи бўлса керак?

— Албатта. 1997 йилнинг 1 октябрь ҳолатига кўра, жами кредит қўйилмалари 596,6 млн. сўмни ташкил этган бўлса, шунинг 240 млн. сўмдан зиёди қишлоқ хўжалиги корхона ва ташкилотлари ҳиссасига тўғри келди. Умуман, республикамиз агросаноат мажмуига қарашли корхона ва ташкилотларга ажратилган кредит маблағлари эса жами кредит қўйилмаларининг 80 фоизини ёки 480 млн. сўмни ташкил этди.

Ўтган бир йил давомида банкимиз даромади эса 4 баравар ошди. Демак, мижозларнинг банкка бўлган ишончи ҳам шу даражада мустаҳкамланди, деб хулоса чиқаришга тўла асос бор. Муҳими, даромадларимизнинг ошиши ва молиявий барқарорликка эришиш туфайли банклараро рақобатлашиш имкони туғилди. Бунинг яхши томони шуки, мижозларга танлаш имконияти яратилди. Аммо бир жиҳатни унутмайлик: ҳар бир банкнинг ўз йўналиши ва хизмат кўрсатиш усуллари бор. Шу жумладан, бизнинг банкнинг ҳам. Исботми?

Президентимизнинг 1997 йил 19 майдаги «Хўжалик юритувчи субъектларга банк хизматини тартибга солиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига асосан, ҳар бир корхона (ташкилот) ўзи танлаб олган фақат битта банк муассасасида сўм ва валюта ҳисоб-китоб (жорий) варақаларига эга бўлиши мумкинлиги кўрсатиб ўтилди. Ушбу ҳужжатга биноан, банкимиз мутахассислари томонидан мавжуд филиал ва бўлимларда валюта ҳисоб варақаларида иш олиб борувчи ходимлар ўқитилиб, бу борада махсус Низом ишлаб чиқилди. Шу тариқа 5 та филиал ва бўлимда чет эл валютаси билан ишлайдиган субвакиллик ҳисоб варағи очилди. Бу сўмдаги ҳисоб варағи бизнинг банкимизда, аммо валюта ҳисоб варақлари бошқа банкларда бўлган мижозларимизга сўнгги ҳужжатларини «Мевасабзавотбанк»ка кўчиришларига илҳомлантирмоқда.

— Янглишмасам, банкларингиз чет эл валюталарида операцияларни амалга ошириш учун 1995 йилдаёқ бош лицензия олган эди-ку.

— Рост гап. Ўшандан буён жамоамиз томонидан уюшмалар, корпорациялар, қўшма корхоналар, ўрта ва кичик бизнес билан шуғулланувчи ҳуқуқий шахсларга валюта операциялари бўйича комплекс хизматлар кўрсатилмоқда. Мижозларимиз ҳисоб рақамларидаги ўз валюталарини дунёнинг исталган нуқтасига қисқа муддатларда ўтказиш ва қабул қилиш имкониятига эга. Жумладан, улар бугунги кунда АҚШ, Германия, Италия, Япония ва бошқа давлатлар фирмалари билан ўзаро иқтисодий алоқалар ўрнатиб, экспорт-импорт шартномалари билан боғлиқ операцияларни рўёбга чиқармоқдалар. Биз эса уларга банк хизмати турларини кўпайтириш, сифатини яхшилаш бўйича муайян ишларни амалга оширяпмиз. Чунончи, импорт шартномалари бўйича келтирилган товарлар, хомашёлар тўлови учун валюта айирбошлаш, валюта аккредитивлари очиш юзасидан консультациялар ташкил этилган бўлиб, уларда мижозлар хоҳишларига кўра, оғзаки ва ёзма тушунтиришлар олишлари мумкин. Бу, албатта, жамоамизга ҳам наф келтирмоқда: валюта операцияларидан олинган даромад банкимиз шу йилнинг 9 ойи мобайнида қўлга киритган умумий даромаднинг ўндан бир қисмини ташкил этди.

— Шу маънода, чет эл банклари билан вакиллик алоқалари ўрнатиш орқали хорижий сармояларни жалб қилиш ва мижозларни эркин муомаладаги валюталарда кредитлаш йўналишини шакллантириш сизлар учун кони фойда экан-да?

— Бўлганда қандоқ! Шу боис бу борада Ўзбекистон Банклари ассоциацияси билан ҳамкорликда иш юритаяпмиз, ABN-AMRO банкнинг Америка Қўшма Штатларидаги бўлими билан вакиллик алоқалари ўрнатиш ҳақида эса музокаралар олиб борилмоқда.

— Сўнгги савол. Янги йил арафасида газетамиз муштарийлари ва банкингиз мижозларига истакларингиз?

— Банкимиз, юқорида айтилганидек, давлат қисқа муддатли облигациялари бозорида дилер сифатида фаол иштирок этиб келмоқда. Ушбу бозорда қатнашиш истагида бўлган ишбилармон-тадбиркорлар ва мижозларимиз «Мевасабзавотбанк» инвестори бўлиш ҳуқуқини олишларини хоҳлардим. Бунинг учун уларга эшигимиз ҳамиша очиқ. Биз эса ҳар қандай хизматга тайёрмиз.

«Халқ сўзи» мухбири
Икром ЎТБОСАРОВ
суҳбатлашди.

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

ТАНГЛИК ДАВОМ ЭТМОКДА

Жанубий-шарқий Осиё мамлакатлари молия бозорида танглик ҳамон давом этмоқда. Япониянинг озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи «Тосиоку» компанияси ҳам қимматбаҳо қоғозлар биржасида бўлиб ўтган савдода инқирозга юз тутди. Матбуот хабарларига қараганда, ушбу компаниянинг қарзи 7,7 миллиард АҚШ долларидан зиёдроқ бўлиб, Токио биржасида синган фирмаларнинг тўққизинчисидир.

ГУРУҲ РАҲБАРИНИНГ БАЁНОТИ

Исроил телевидениесига берган интерьвюсида «Ҳамас» ислом гуруҳининг раҳбари шайх Аҳмад Ясин Исроил Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги ерларни қайтариб берсагина, қўпорувчилик ҳаракатлари тўхташини айтди. У ушбу ҳудудларни Исроил армияси 1967 йили куч билан босиб олганлигини ҳам уқтирди.

МИССИЯ МУДДАТИ УЗАЙТИРИЛАДИ

Ҳозир Боснияда тинчликни сақлаш миссияси ишида Германия ҳарбийлари ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Мазкур мамлакат мудофаа вазири Фолкер Рюенинг айтишича, Германия ҳарбийларининг тинчликни сақлаш миссияси муддати узайтирилади. Немис аскарлари Боснияда АҚШ ҳарбийларига ёрдам бериш билан бир қаторда иқтисодий тараққиёт учун ҳам кўмак беришади.

КИМ ТЭ ЧЖУН ҒАЛАБАСИ

Маълумки, Жанубий Кореяда Президент сайловлари ниҳоясига етди. Сайловда мамлакат тарихида илк бор мухолифатдаги — Янги сиёсат учун Миллий Конгресси партиясининг раҳбари Ким Тэ Чжун ғалаба қозонди. Унинг номзодини ёқлаб 10,25 миллион киши овоз берди. Бу 40,3 фоиз овозни ташкил этади.

АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ ЁПИЛАДИ

Швециянинг жанубида жойлашган Барсэбеке атом электр станциясини ёпиш тўғрисида мамлакат парламенти қонун қабул қилди. Мазкур қонун 1998 йилнинг 1 январидан кучга киради. Чунки ушбу АЭС Дания чегараси яқинида жойлашган бўлиб, узоқ йиллар қўшни мамлакат норозилигига сабаб бўлаётган эди.

ГАЗ БОСИМИНИ МИЛИЦИОНЕРЛАР НАЗОРАТ ҚИЛИШАДИ

Смоленск губернатори газ қувурларига ўрнатилган ва вилоятни газ билан таъминлашни назорат қиладиган аппаратлар ёнига милиция постини ташкил қилди. Эндиликда ички ишлар ходимлари вилоятга керакли миқдорда газ узатилишини назорат қилишади. Кейинги кунлардаги қаттиқ совуқ туфайли газ босимининг камайиб кетиши губернаторни шундай қарор қабул қилишга мажбур қилди.

Хорижий оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди.

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

Йиғлаб-йиғлаб марза олсанг, кулиб-кулиб суғорасан, деганлари бекорга айтилмаган. Термиз туманидаги «Янгиариқ» жамоа хўжалигининг машҳур ғаллакори Ражаб ота Оллобердиев бу мақолни тез-тез такрорлайди. Негаки унинг умри далада ўтди, меҳнатда тобланди, чиниқди. Айниқса, у ғалланинг, ноннинг қадрини яхши билади. Қаҳатчилик йиллари бир бурда нон учун қўллари қавариб бошоқ терганлари эсидан чиққан эмас.

Мамлакатимиз истиқлолга юз тутиб, биринчи галда ғалла мустақиллиги ғояси кўтарилганда Ражаб ота боладай қувонди. Ўзи 13 гектар майдонга уруғ қадаб, 50 центнердан ҳосил кўтарди. Бу йил ҳам унинг кузги буғдойи кўм-кўк майсага айланди. У ҳозир нафақат тажрибали деҳқон, айни вақтда хўжалик буғдойзорларининг жамоатчи қўриқчиси ҳамдир.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА)
олган сурат.

• ИНСОН АЗИЗ

ТАФАККУР ШАЙДОСИ

Биз ҳаммамиз ўй ва фикрлар билан яшаймиз. Лекин сир эмаски, аксарият одамлар кундалик турмуш ташвишлари ва манфаатлари доирасидагина фикрлайдилар. Тафаккурнинг яна шундай заҳматкашлари борки, улар майда хаёллардан юқорига кўтарилади. Бундайларга олам ва одамзотнинг ривожи, инсоннинг ёруғ оламдаги ўрни ҳақидаги улуғвор ҳақиқатлар ўз жамолини кўрсатади. Ана шундай зотларни биз файласуфлар деб тилга оламиз ва қадрлаймиз.

Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси, фалсафа фанлари доктори, профессор Жондор Туленовда фалсафий мушоҳадага мойиллик анча эрта уйғонди. 25 ёшида фалсафа фанлари номзоди, 33 ёшида фалсафа фанлари доктори илмий даражаларига эришди. Ж. Туленовнинг файласуф сифатидаги ютуғи шундаки, унинг аксарият асарлари бевосита ҳаёт кун тартибига қўйган мураккаб масалалар таҳлилига бағишланган. Айнан тафаккурнинг ҳаётийлиги, илмий холислиги туфайли бу олимнинг кўп тадқиқотлари яқин даврдаги мустабид мафкура таъсирига тушиб қолмади ва халқаро миқёсда обрў-эътибор топди. Нафақат Москвада, балки Бухарест, Зальцбург каби хорижий шаҳарларда мантиқ, методология ва фалсафа бўйича ўтказилган халқаро конгрессларда Жондор оға оқилона ва теран илмий тафаккури билан бошқа мамлакатлар олимларининг эътиборига сазовор бўлди.

Мустақиллик ижтимоий ҳаётимизда юзага келтирган туб ўзгаришлар фалсафий тафаккурга ҳам таъсир кўрсатди. Бугун Шарқ фалсафаси, тасаввуфий таълимот, миллий қадриятлар, бой маънавий меросимиз ва тарихимиз ҳозирги фалсафий тафаккурнинг мулкига айланди. Бундай тафаккурнинг олдинги сафларида бораётган олимларимиздан бири Жондор Туленовдир. Унинг «Ҳаёт фалсафаси» (1993 й.), бошқа файласуфлар билан ҳамкорликда чоп эттирган «Истиқлол ва тараққиёт мафкураси: мақсад ва йўналишлар» тадқиқоти (1990й.), «Мустақиллик ва миллий тикланиш» (1996 й.), айни кунларда нашрга тайёрланган «Қадриятлар фалсафаси» китоблари борлиққа янгича илмий-фалсафий қарашнинг мевраларидир. Ж. Туленовнинг файласуф З. Ғофуров билан биргаликда ёзган «Фалсафа» дарслиги эса ёшларимизни янгича дунёқараш руҳида тарбиялашга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилган китоблардан биридир.

Бугун умрининг 70 ёшлик довонига кўтарилган Ж. Туленов илм-фанга қўшган улкан ҳиссаси ва илмий педагогик кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби ҳамда Абу Райҳон Беруний номидаги республика Давлат мукофоти билан тақдирланди.

Олим илмий, давлат ва жамоат ишларида ҳам фаол қатнашиб келмоқда. У Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитаси муаммолар кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон Фанлар академияси иқтисод, фалсафа ва ҳуқуқ бўлимининг аъзоси, Ўзбекистон ижтимоий фалсафа ва миллий маданиятни тиклаш жамоатчилик бирлашма марказининг директоридир.

Борлиқ ва инсоннинг моҳияти тўғрисида фалсафий тафаккур юритишнинг шайдоси бўлган ҳурматли олимимизга узоқ умр, оилавий бахт-саодат, илмий педагогик ишларида улкан муваффақиятлар тилаймиз.

Ф. ИСМОИЛОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

● САНЪАТ

Ушбу манзара, гарчи саҳнада рўй берган эса-да, энг азиз, энг қадрли хотираларим қаторидан ўрин олган. Балки Сиз ҳам уни эсларсиз...

ЮЛДУЗ ЭМАС, ОЙ ЭКАНСИЗ...

... Ҳамма нарсани ўзининг ҳавойи қарашлари билан ўлчайдиган, инсон қадри қимматини бир пул деб ҳисоблайдиган йигит Ўткурий.... У ўзгалар шеърини ўзлаштириб ўзини шоир деб эълон қилади. Назокатни ҳам алдовлари билан авраб олган. Одатдагидай кайфу сафо ҳақида ўй сураркан, унинг олдига Назокатнинг дугонаси Юлдуз кириб келади. Қўлига дутор ушлаган Ўткурий одоб доирасидан чиқа бошлайди. Унинг ҳаракатлари қизнинг самимий дунёсини остин-устун қилиб боради.

— **Юлдуз эмас, ой экансиз,**

Гўзалликка бой экансиз, — дейди у бетакаллуфлик билан.

Юлдузнинг қарашларида, ҳаракатларида кўнглидан кечаётган туйғулари намоён бўлади...

Эсладингизми, бу ўша, Ҳамза театрида қўйилган «Парвона» спектакли... Унинг юқоридаги саҳнаси ва Юлдузнинг қиёфаси ҳаётий воқеадай кўнглимга жойланган.

Кейинчалик мазкур театр фойесида ушбу ролнинг ижрочиси Шукуржон Сапаевани кўрганимда беихтиёр «Бу Юлдуз-ку» деб юборгандим. Ўшанда Шукуржон опа анча-мунча ролларни, жумладан, «Шошма, қуёш»даги ёш Санобар, «Антигона»даги Смена, «Ҳар тўкисда бир айб»даги Машенка каби образларни ҳам маҳорат билан ижро этганига гувоҳ бўлгандим.

Шукуржон опа ҳар бир ролига ўзгача жило берарди. Мухлисларим ҳам актриса ижодини қадрлашарди. Устози Сорахон опа эса унинг ижросидаги ролларни кузатаркан:

«Яхши актриса, жуда истеъдодли», — деганди ишонч билан.

Орадан йиллар ўтди, эндиликда Шукуржон опа Тошкент маданият техникумида талабаларга устозлик қилаяпти. Ҳамиша ғайратли, малоҳатли... Инсон ҳар бир ўтган кунидан, қилган ишларидан қониқиб яшаши керак, деган ақидага амал қилади.

— Актёрлар фаолиятида ўтиш даври бўлади. Бу ҳолат ҳаммада турлича кечади. Балки менда бироз зерикарли кечган бўлса керак, мана шу жараёнда фаолиятимни ўзгартиришга аҳд қилганман. Ёшлар билан ишлаш мароқли, уларнинг кўзларида чарақлаган нур кўнгилни умидга тўлдиради. Бугун ёшларга берилаётган имкониятлар, таълим тизимидаги ислоҳотлар юртимизнинг ривожланиш босқичида мустаҳкам замин бўлади деб ўйлайман, — деди у киши. Гарчи бугун мураббийлик қилаётган бўлсалар-да, театр санъати актриса ҳаётининг мазмунига айланган. Бу ҳақдаги ҳар бир янгиликни сергаклик билан кузатиб борадилар. Кейинги вақтларда ҳукуматимиз томонидан санъатимиз, маданиятимизни ривожлантириш учун қилинаётган хайрли ишлар ҳақида тўлқинланиб гапирдилар.

— Маданиятимизни янада юксакликка кўтариш масаласини юртбошимизнинг ўзлари ҳар бир нутқларида алоҳида таъкидлаяптилар. Санъатни ривожлантириш учун қарорлар қабул қилинмоқда. Санъатимиз дарғалари, фидойи раҳбарларимиз қарорлар ижроси учун тинимсиз иш олиб боряптилар. Ўйлайманки, маданиятга, унинг юксалишига эътибор берилиши маънавиятни камолатга кўтаради, маънавий баркамоллик эса миллатнинг кўрки, бутунлигидан дарак беради. Санъат аслида маънавиятнинг ифодаси. Айниқса, театр санъати бу борада муҳим ўрин тутади.

Шукуржон опа бугунги ютуқлар ҳақида гапира туриб, томошабинларни театрга янада кўпроқ жалб этиш учун миллий драматургияга эътибор бериш кераклигини алоҳида таъкидлайдилар.

— Санъаткорларимизнинг меҳнатлари бесамар кетмаяпти. Томошабинлар яна театрга қайта бошлади. Бир жонли мисол: Ҳамза театри саҳнасида қўйилган «Чимилдиқ» спектаклини кўринг. Қанча мухлис берилиб томоша қилди. Шундан келиб чиқиб айтишимиз мумкинки, томошабин саҳнадан ўзини, ўзлигини қидиради. Ҳамиша миллий асарлар эътиборга тушаверади. Назаримда, бизда миллий драматургияни мукаммал шакллантириш вақти келди.

Кейинги пайтларда санъатимизни юксалтириш борасида давлат миқёсида кўплаб ишлар амалга оширилди. Театр фестиваллари, қўшиқ байрамлари.... Буларнинг бари ёш давлатимизнинг қандай ишларга қодирлигини намойиш этяпти. Шу ишларга қўшимча тарзда агар Ёзувчилар уюшмаси ва Маданият ишлари вазирлиги биргаликда «Энг яхши миллий драматик асарлар учун» танловини эълон қилса, ижодий ютуқларимиз бесамар кетмайди деб ўйлайман.

Драматургларимиз халқимиз анъаналарини пухта ўрганиб саҳнага олиб чиқишлари керак. Халқимиз том маънодаги миллий асарларни яхши қабул қилади.

Актрисанинг нигоҳлари чўғланади.

— Ўзбек театрининг жаҳон саҳнасига кўтарилишини орзу қиламан, синглим. Кошкийди шу орзум тезроқ ушалса. Самарқандда ўтказилган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқий фестивали ўтказилгунига қадар ушбу орзуим ушаладими, йўқми деб ўйлардим. Эндиликда у ишончга айланди. Ҳукуматимизнинг шундай катта анжуманлар ўтказиб, санъатга, санъаткорларга эътибор бераётганидан қувонаман. Мустақил юртнинг бахтли аёли эканимдан фахрланаман.

Шукуржон опанинг мухлисларига тилаклари ҳам самимий ва гўзал.

«Ўзимга, оиламга нимаики яхшилик истасам, барчага насиб этсин», — деди у киши.

Опанинг сўзларини тингларканман, кўз олдимдан юртимиз мустақилликка эришганидан буён амалга оширилган эзгу ишлар ўтади. Атиги олти йилда не-не ютуқларга эга бўлдик. Шунда менинг ҳам кўнглимда қад ростлаган ишонч қўрғонлари мустаҳкамлана бошлайди. Илло, барча соҳалар каби санъат соҳасидаги бугунги интилишлар ҳам бесамар кетмагай.

Ҳамро Бону МУСУРМОНОВА.

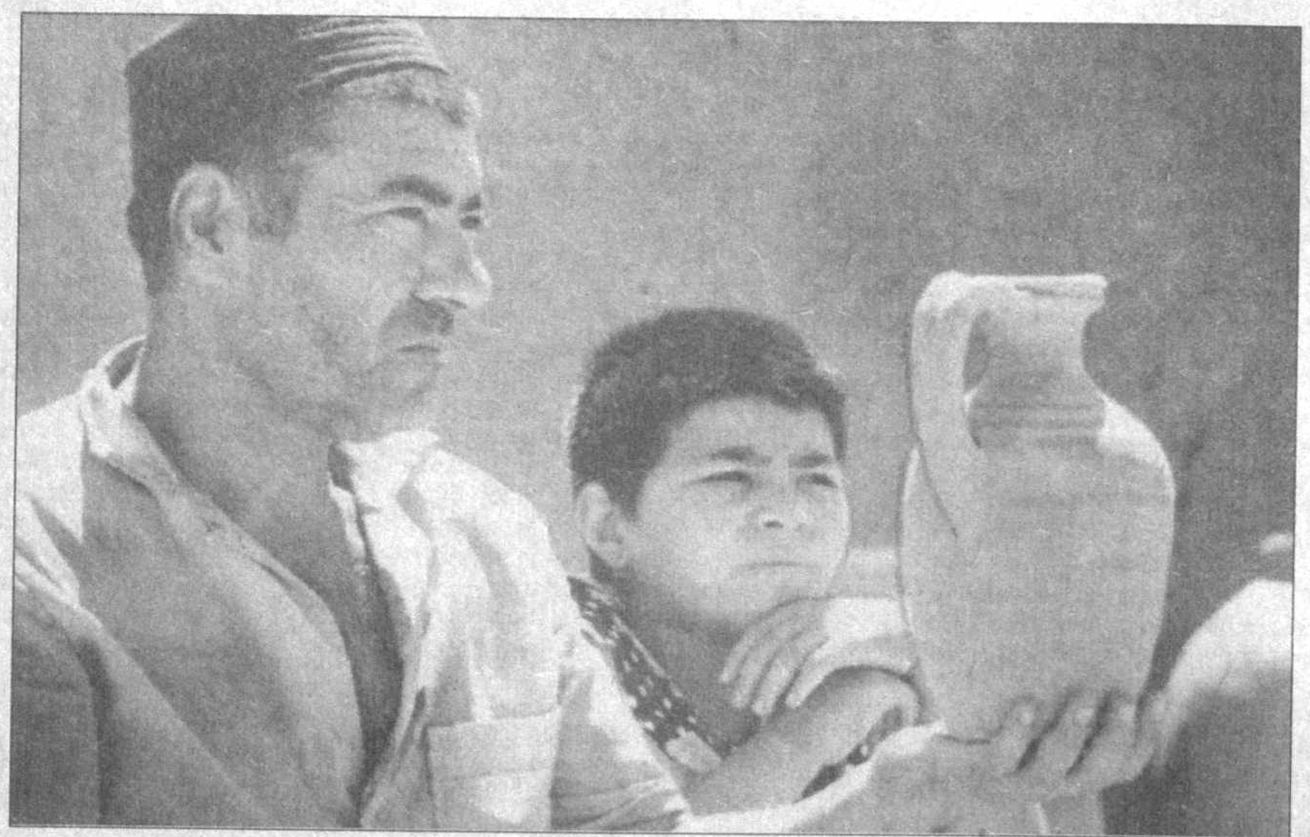

МОЗИЙДАН САДОЛАР КЕЛАР

«Умар Хайём таърифлаганидек, ўзим ясаган ушбу кўза қай донишманд ёхуд қай соҳибжамолнинг лойидан бўлса экан», дея хаёл суришни хуш кўради Касби туманида яшовчи кулол Бозор Итолмасов. Қанийди, кўзага забон битса...

Т.КАРИМОВ фотоси.

ҲУҚУҚШУНОСЛАР ТАШРИФ БУЮРДИ

Тошкент Давлат юридик институти жамоаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида»ги Фармони ва ҳукуматимизнинг «Ҳуқуқий маърифат тарғиботи марказини ташкил қилиш ва ҳуқуқий адабиётларни аҳолига етказиб беришни йўлга қўйиш тўғрисида»ги тегишли қарори ижросини таъминлаш бўйича бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

Жумладан, Бекобод туман ҳокимлигида институт олимларининг туман фаоллари билан учрашуви бўлди. Унда И. Зокиров, Б. Ибратов, Э. Эгамбердиев, М. Усмоналиевлар бугунги ҳуқуқ тизимимиз, унинг назарий ва амалий жиҳатлари, қонуннинг фуқароларимиз ҳаёти ва кундалик фаолиятларида нечоғли ўрин тутиши ҳақида қизиқарли маърузалар билан чиқдилар.

И. ЗОКИРОВ.

МУЧАЛ ЁШИНГИЗ МУБОРАК

Мустақиллик туфайли халқимизнинг унутилиб кетилаётган қадриятлари қайта тикланаяпти. Яқинда Фарғона шаҳридаги 17-мактабда ўзининг 12 ёшини нишонлаётган ўқувчиларнинг мучал тўйи маросими ўтказилди. Ўттизга яқин мучал ёшига етган ўқувчи қатнашган бу маросим иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Мактаб ошхонаси шарқона услубда, миллий қадриятлар руҳида безатилган. Маълумки, шарқ халқларида мучал ёшининг ранги «қизил» белги ҳисобланади. Шунинг учун ҳам маросим саройи чўғдек гиламлар билан безатиб чиқилди. Ота-оналар мучал ёшига етган фарзандларига қизил рўмол ва чорсиларни тақдим этишди. Фарзандлар эса бу эътиборга ўзларининг қизиқарли мушоиралари билан жавоб бердилар.

Н. СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАШКИЛОТ

Тошкентдаги омбордан қуйидагиларни таклиф қилади:

- **"ГАЗ-31" енгил автомобили шинаси, камераси билан (Днепропетровск),**
- **Гилам-поёндоз ва гиламлар (Хива),**
- **Аммиакли селитра (Чирчиқ).**

Телефонлар: 67-82-48, 126-35-02.

257

● ШИФОКОР ОГОҲЛАНТИРАДИ

ЯНА ВИРУСЛИ ГЕПАТИТ ҲАҚИДА

Сир эмас, кейинги пайтда республикамизнинг бир қатор ҳудудларида эпидемиологик вазият ўткирлашиб, вирусли гепатит касалликларининг тарқалиш ўчоқлари кўпайганлиги кузатилмоқда. Буни таҳририятимизга келаётган мактублар ҳам тасдиқлаб турибди. Муштарийлар вирусли гепатит, унинг тарқалиш манбалари ва асосий хусусиятлари, касалликка қарши кураш ва даволаш усуллари ҳақида кенгроқ маълумот беришимизни сўрашаяпти.

Шу муносабат билан биз республика давлат Бош санитария врачи, соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Б. НИЁЗМАТОВ ҳузурида бўлдик. Қуйидаги мулоқот кўпчиликни қизиқтираётган саволларга жавоб бўлади, деган умиддамиз.

— **Бахтиёр Иброҳимович, энг аввало, бугунги кунда юзага келган эпидемиологик вазиятнинг умумий жиҳатлари хусусида қисқача тўхталиб ўтсангиз.**

— Умрнинг гавҳари, шамчироғи саломатликдир. Тиллога топилмас бу нодир бойликни асраб-авайлаш биринчи навбатда ўзимизга боғлиқ, албатта. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига қараганда, сўнгги йилларда юқумли касалликларни қўзғатувчи микроблар осонликча «жон» бермаяпти. Шу сабабли вирусли гепатит каби юқумли хасталиклар кенг тарқалиб, уларнинг оғир кечадиган турлари ортаётгани кузатилмоқда. Чунончи, илгари асосан Жануби-Шарқий ва Марказий Осиёда кўп учрайдиган А ҳамда Е вирусли гепатитлар эндиликда Оврупо минтақасига ҳам «кириб» бораяпти. Дунё олимлари бундан қаттиқ ташвиш билдиришаётгани бежиз эмас.

Вирусли гепатит, халқ ибораси билан айтганда, «сариқ» касалликлари даврийлик хусусиятига эга бўлиб, ҳар 10-12 йилда уларнинг камайиб ёки кўпайиб туриши аниқланган. Ушбу хасталикнинг тарқатувчилари турли хил вируслардир. Ҳозирги кунда уларнинг А, В, С, Е, Д, F, G каби етти тури мавжуд бўлиб, бизнинг республикамизда асосан А тури учрамоқда. Жорий йилнинг сентябрь-ноябрь ойларида мазкур касалликка чалинган беморлар сони ўтган йилнинг айни даврига нисбатан анча кўпайганлиги аниқланди. Бунинг бир қатор сабаблари бор. Айрим шифохоналарда диагностика воситалари, баъзи дори-дармонлар етишмаслиги, болалар боғча-яслилари, мактаблар ва турар-жойларда тозаликка қатъий риоя қилмаслик, аҳолини сифатли ичимлик суви билан таъминлашга етарли эътибор бермаслик вирусли гепатитнинг кўпайишига олиб келмоқда.

Яқинда Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган республика эпидемияга қарши кураш фавқулодда комиссиясининг йиғилишида ана шу каби масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Айниқса, Тошкент шаҳри, Қашқадарё, Жиззах, Фарғона, Сурхондарё ва бошқа бир қатор вилоятларда бу борада жиддий вазият юзага келганлиги таъкидланиб, касаллик тарқалишининг олдини олиш, санитария назоратини кучайтириш, жойларда дезинфекция тадбирларини бекаму кўст ўтказиш юзасидан тегишли вазирлик ва идоралар, ҳокимликлар, мутасадди раҳбарларга аниқ топшириқлар берилди. Демоқчиманки, бу муҳим масала ҳукуматимизнинг доимий назоратида. Кўрилаётган самарали чора-тадбирлар туфайли касаллик ўчоқлари камайиб, аҳвол мўътадиллашиб бораяпти.

— **Вирусли гепатит асосан қандай ҳолатларда юқади, унинг муҳим аломатлари нималардан иборат?**

— Юқорида айтиб ўтганимдек, «сариқ»нинг кўпгина турлари инсониятга қадим замонлардан бери маълум ва у дунёнинг барча қитъаларига кенг тарқалган. Бу касаллик нафақат жигар, балки бутун организмга зарар етказиши билан хавфлидир. А ва Е гепатитларининг тарқалиш йўли ўткир ичак хасталикларига ўхшаш. Вируслар беморнинг нажаси, қисман пешоби билан ташқи муҳитга тушади. Ана шу жараёнда жуда эҳтиёткорлик билан иш тутиш лозим. Чунки касалликнинг яширин ва бошланғич даврида беморлар атрофдаги соғлом одамлар учун хавфли ҳисобланади. А вируси асосан ифлос қўл ва ташқи муҳит таъсирида, оғиз орқали юқади. Вируслар тушган озиқ-овқат ёки сувни истеъмол қилиш, шахсий гигиена қоидаларига риоя этмаслик, беморга тегишли буюмлардан фойдаланиш касаллик юқишига сабаб бўлиши мумкин. А гепатитининг яширин даври 7 кундан 50 кунгача. Бу муддат давомида касаллик аломатлари сезилмайди. Лекин яширин давр охирига келиб, беморнинг жигари ва қонида дастлабки ўзгаришлар юз беради. Буни лаборатория текширишлари орқали аниқлаш мумкин. А гепатити ўз хусусиятига кўра тез тарқалувчандир. Унга чалинган беморлар дармонсизлик, иштаҳа пасайиши, оёқ-қўлларнинг қақшаб оғриши, кўнгил айнишидан шикоят қилишади. Кўпчилик ҳолларда хасталик ўткир бошланиб, тана ҳарорати кўтарилади ва кишида шамоллаш аломатлари кузатилади. Айни шу даврда беморлар билан муносабатда эҳтиёт бўлиш муҳимдир. Чунки касалликнинг ўткир ҳолатларида улар организмидан кўплаб вируслар ажралиб чиқади ва атрофдагиларга юқади. Серфарзанд оилаларда айни вақтнинг ўзида бир неча бола вирусли гепатитга чалиниши ҳам шундан. Умуман, А ва Е гепатитлари ёш болаларда кўпроқ учрайди.

«Сариқ» аломатларининг намоён бўлиши ҳам ўзига хос. Қандай вирус қўзғатишидан қатъий назар, бу хасталикда асосан жигар шикастланади, вирус таъсирида унинг ҳужайралари емирила бошлайди. Касалликнинг асосий белгиси бўлмиш сарғайиш жигар фаолиятининг бузилиши билан боғлиқ. Беморнинг кўз оқи, оғиз бўшлиғи, тил ости шиллиқ қаватлари ва тана терисида сарғайиш аломатлари кузатилади. Кўп ҳолларда эса касаллик сарғайиш белгиларисиз ҳам кечиши мумкин. Организмда юқорида тилга олинган аломатлар сезилиши биланоқ шифокорга мурожаат қилиш ва албатта, шифохонада ётиб даволаниш талаб қилинади. Сариқ касаллиги ўзидан бир талай оғир, сурункали асоратлар қолдириши мумкинлигини унутмаслик лозим.

— **Айтишадики, ҳар қандай дардни даволашдан кўра унинг олдини олиш осонроқ...**

— Жуда тўғри. Инфекцияга қарши кураш соҳасидаги зарур тадбирлардан бири аҳоли яшайдиган манзиллар, жамоат жойлари, шаҳар ва қишлоқларда санитария-гигиена қоидаларига тўла риоя қилишдир. Бунда ҳар бир кишидан алоҳида масъулият талаб этилади. Уй-рўзғор буюмлари, идиш-товоқ ва кўрпа-тўшакларни озода тутиш, ахлат ва чиқиндиларни ўз вақтида зарарсизлантириш, сув манбаларини ифлослантирмаслик, санитария қоидаларини бузувчи шахсларга нисбатан қатъий чора кўриш ва ҳоказолар вирусли гепатитнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга.

Ҳозирги кунда мактаблар ва мактабгача тарбия муассасаларига катта эътибор қаратилган. Биз республика Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда ёшлар ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бораяпмиз. Ҳамма жойда санитария назорати кучайтирилса, профилактик тадбирлар вирусларнинг тарқалиш манбаларини ҳисобга олиб амалга оширилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

— **Юқоридагиларга қўшимча қилиб, газетхонларга яна нималар дейишингиз мумкин?**

— Оламда давосиз дарднинг ўзи йўқ. Вирусли гепатит учун энг яхши даво парҳез ва режимдир. Агар врач кўрсатмаларига қатъий амал қилинса, танада бирон бир асорат қолмайди. Ҳозирги кунда А ва В вирусларига қарши вакциналар ишлаб чиқилган. Улар билан эмланган кишиларга касаллик юқмайди. Республикамизда қабул қилинган янги эмлаш календарига мувофиқ, 1998 йил январь ойидан бошлаб ёш чақалоқларни вирусли В гепатитига қарши эмлаш мўлжалланмоқда. Бу эса келажак авлод саломатлиги ҳақида яна бир ғамхўрликдир.

Суҳбатдош:
Н. БОЗОРОВ.

АЛКОСУЛ

гепатитдан ва сурункали ичкиликбозликдан жигар хасталанишидан, сақлайдиган восита

Шаҳар дорихоналаридан сўранг

ар / аджанта фарма лимитед

ЭЪЛОН

Самарқанд вилоят Бош бошқармасига қарашли «Шарқ» тижорат банкининг муҳрлари ҳақиқий эмас деб ҳисоблансин.

ЎЗБЕКИСТОН ЭНЕРГЕТИКА ВАЗИРЛИГИНИНГ «ЎЗБЕКЭНЕРГОТАЪМИР» ИБ

ва унинг Ангрен, Янги-Ангрен, Навоий, Фарғона, Сирдарё ва Тошкентдаги ДТЭСларига ушбу касбдаги малакали мутахассислар зарур:

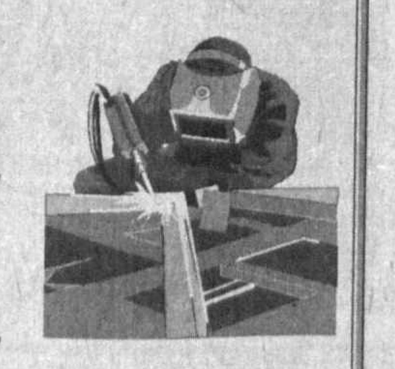

- **электрпайвандчилар** – 5 ва 6 даражали,
- **Қўлда пайвандчилар эл. пайвандчи** – 5 ва 6 даражали,
- **Қозон ва кукун тайёрловчи цехлар ускуналарини таъмирлаш бўйича чилангарлар** – 4, 5 ва 6 даражали,
- **Буғ газтурбиналари ускуналарини таъмирлаш бўйича чилангарлар** – 4, 5 ва 6 даражали,
- **Токар-йўнувчилар** – 4, 5 ва 6 даражали,
- **Муҳандис-механиклар.**

Меҳнат ҳақи — ишбай.

Манзилларимиз: Тошкент шаҳар, 700084, Юнусобод тумани, Муртазоев кўчаси, 8-уй. "Қозоғистон" кинотеатри яқинида. Телефонлар: 35-44-62, 34-93-92.

Ангрен гуруҳи - Ангрен ДТЭС "Ўзбекэнерготаъмир",
Янги-Ангрен гуруҳи - Янги-Ангрен ДТЭС "Ўзбекэнерготаъмир",
Навоий гуруҳи - Навоий ДТЭС "Ўзбекэнерготаъмир",
Фарғона гуруҳи - Фарғона ДТЭС "Ўзбекэнерготаъмир",
Тошкент гуруҳи - Тошкент ДТЭС "Ўзбекэнерготаъмир",
Сирдарё гуруҳи - Сирдарё ГРЭС "Сирдарёэнерготаъмир".

242

Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлиги ҳайъат аъзолари ва жамоаси молия вазирининг биринчи ўринбосари Татьяна Гуськовага онаси **Лидия ЯНИНАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Уй-жой коммунал ва меҳмонхона хўжалиги бошқармаси жамоаси «Туркистон» меҳмонхонаси директори А. Қурбоновга ўғли **Баҳодир ҚУРБОНОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Жангчи фахрийлар (Байналмилалчилар) бирлашмаси республика кенгаши бирлашма раиси Ботир Маҳмудовга падари бузруквори **Омон МАҲМУДОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Йўллош Охунбобоев номидаги Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати ҳамда жамоа ташкилотлари механика-технология факультети декани, «Трикотаж технологияси» кафедраси мудири, профессор М. Муқимовга опаси **КАРИМА опанинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар «Маҳаллий саноат» ишлаб чиқариш-савдо акциядорлик компанияси раҳбарияти ва жамоаси «Ташинтерм» қўшма корхонасининг бош раҳбари Саидаҳмат Султоновга отаси **Султон ота ТЎХТАЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0823, 33.805 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир —Э. Болиев.
Навбатчи — Б. Норбоев.
Мусаҳҳиҳ —Ф. Усмонов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 2.20 1 2 3 4 5 6